

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **N. K.**, zastoupen JUDr. Evou Poláčkovou, advokátkou se sídlem Starobrněnská 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2007, čj. OAM-1-423/VL-10-P13-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 9. 2008, čj. 56 Az 127/2007 - 78,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Evě Poláčkové **se nepřiznává** odměna za zastupování.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím bylo rozhodnuto o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že ji podává z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Konkrétně tvrdí, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku pronásledování ve smyslu § 2 odst. 7 ve spojení s § 12 zákona o azylu. Současně se domnívá, že rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Za hlavní příčiny svého odchodu ze země původu označil stěžovatel pronásledování ze strany místní policie, kterému on a skupina jeho známých a příbuzných čelila pro svou náboženskou víru označenou žalovaným jako čistý islám. Místní policie mu bránila praktikovat náboženství v soukromí. Žalovaný dospěl k závěru, že zájem bezpečnostních složek o aktivity stěžovatele byl oprávněný, tyto složky pouze realizovaly zákonem vymezenou politiku vůči menšinovým náboženstvím spočívající v zákazu aktivit neregistrovaných hnutí. Žalovaný dále dospěl k závěru, že nábožensko-ideologický základ víry vyznávané stěžovatelem představuje potenciální hrozbu pro veřejnou bezpečnost a represivní postup ze strany státních orgánů země původu nelze považovat za porušení náboženské svobody, nenaplnuje definici pronásledování. Správní spis neobsahuje žádnou oporu pro závěr krajského soudu ohledně oprávněnosti postupu státních orgánů vůči stěžovateli. Žalovaný ani soud se nevypořádali s tvrzením stěžovatele ohledně nepřijatelnosti prostředků, kterými státní orgány v zemi původu vyvíjejí na členy předmětné náboženské skupiny nátlak. Tyto prostředky

jsou zcela nezákonné a nepřiměřené sledovanému cíli. Stěžovatel totiž ve správním řízení poukazoval na praktiky, jejichž cílem je opatřit si nezákonným způsobem důkazní prostředky pro trestní postih těchto osob, což dokládá obsah listinných důkazů, zejména zpráv nevládních organizací.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou dohledatelná též pod www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.

První námitku stěžovatele lze shrnout tak, že žalovaný dospěl k nesprávnému závěru, že zájem bezpečnostních složek v zemi původu o stěžovatele je oprávněný, požadavkem registrace náboženských skupin se realizují mezinárodněprávní smluvní instrumenty zaručující svobodu náboženského vyznání. Na tomto podkladě měl žalovaný uzavřít, že stěžovatel představuje bezpečnostní hrozbu pro zemi původu, a proto represivní postup orgánů nelze považovat za pronásledování. Jedná se tedy o námitku nesprávného právního posouzení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] pojmu pronásledování.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel dezinterpretuje závěry učiněné žalovaným i krajským soudem. Žalovaný pouze konstatoval, že stěžovatel prošel bouřlivým ideovým vývojem a jeho kritický přístup k oficiálním islámským duchovním, který v poslední době projevoval, v kombinaci s praktikováním atypické lékařské praxe byl zřejmě důvodem zvýšeného zájmu ze strany bezpečnostních složek (s. 4 rozhodnutí žalovaného). Dále v obecné rovině uvedl, že netypické náboženské projevy jsou v zemi původu cílem stálé kontroly bezpečnostních složek. Žalovaný ovšem výslovně zmínil, že stěžovatel nebyl napojen na žádnou specifickou skupinu souvěrců, jeho forma praktikování islámu se nelišila od většinové populace, a proto se mohl domoci respektu náboženské svobody právní cestou (s. 5 rozhodnutí žalovaného). Krajský soud k tomu uvedl (s. 6 - 7 rozsudku), že si je vědom toho, že některé zprávy o situaci v zemi původu hovoří o diskriminaci některých věřících a jejich skupin. Ne každá diskriminace z náboženských důvodů však představuje pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel netvrdil, že by byl diskriminován ve výkonu povolání, zdravotnické péči, přístupu ke vzdělání atd. Kontakty s policií, jejíž postup nelze považovat za adekvátní a zákonný, neměly dle krajského soudu žádný vliv na život stěžovatele, v této souvislosti mu proto nevznikly žádné problémy. Soud dále uvedl, že jelikož přestal stěžovatel navštěvovat mešitu, odklonil se v jistém smyslu od oficiální linie, což mohlo vyvolat podezření ze strany bezpečnostních orgánů, které kontrolují netypické projevy náboženství. Náboženská svoboda může být za jistých okolností státem omezena. Žalovaný ani krajský soud netvrdí, že stěžovatel představuje bezpečnostní hrozbu pro zemi původu, a tudíž byl zájem o něj ze strany bezpečnostních složek oprávněný. Pouze uvedli, že jednotlivé akty policejních orgánů nedosáhly intenzity pronásledování, navíc mohl stěžovatel využít ke své ochraně státní mechanismy nápravy.

Dle § 2 odst. 7 zákona o azylu se za pronásledování považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání (obdobně též čl. 9 odst. 1 Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany). K míře intenzity porušování lidských práv, kterou lze považovat za pronásledování, se zdejší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 24. 4. 2008, čj. 7 Azs 12/2008 - 98 (zdůraznění doplněno), v němž uvedl, že „je nutno vzít rovněž v úvahu, že ne každá diskriminace nutně dosahuje úrovně požadované pro přiznání mezinárodní ochrany. Ve svých úvahách Nejvyšší správní soud vycházel z Doporučení UNHCR ze dne 28. 4. 2004 týkající se mezinárodní ochrany. Podle čl. 17 tohoto Doporučení přestože je diskriminace z náboženských důvodů mezinárodními lidskoprávními normami zakázána, nemusí každá diskriminace nutně dosahovat úrovně požadované pro přiznání azylu. Diskriminace rovnající se pronásledování může znamenat, byť nikoliv výlučně, takovou diskriminaci, která má pro příslušnou osobu natolik škodlivé předurčující důsledky, jako např. vážné omezení práva zajistit si živobytí nebo práva přístupu k jinak běžně dostupnému vzdělání a nebo ke zdravotní péči. K tomu může docházet tam, kde uplatňovaná opatření hospodářské povahy „zcela ničí ekonomickou existenci“ určité náboženské skupiny.“ Pokud jde o psychický tlak, který by bylo možno kvalifikovat jako pronásledování, pak lze odkázat na rozsudek ze dne 5. 10. 2006, čj. 2 Azs 66/2006 - 52 (zvýraznění doplněno): „Újma brozící žadatelé o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v obrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i velku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematickosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci.“

Stěžovatel v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že se před opuštěním země původu modlil sám doma, do mešity přestal chodit dobrovolně. Příslušníci policie ho dvakrát předvolali a ptali se, proč nechodí do mešity, a varovali ho, aby přestal s modlitbami ve svém domě. Stěžovatel na tato slova v obou případech reagoval tím, že poukázal na zákon zaručující svobodu vyznání, s nímž je toto přesvědčování ze strany příslušníků policie v rozporu. Poté byl stěžovatel vždy propuštěn (s. 21 - 22 správního spisu). Stěžovatel navíc uvedl, že dle slov jeho přítele kontroluje policie i ty muslimy, kteří do mešity chodí (s. 21 správního spisu). Výslovně taktéž potvrdil, že za modlitby doma mu žádný zákonný postih nehrozí, neboť tato forma vyznávání víry není zakázaná (s. 23 správního spisu). Závěr žalovaného i krajského soudu, že stěžovatelem popsané skutečnosti nejsou takové intenzity, aby naplnily pojem pronásledování, je třeba považovat s ohledem na výše citované rozsudky NSS (čj. 7 Azs 12/2008 - 98 a čj. 2 Azs 66/2006 - 52) za správný.

Námítku stěžovatele, že se soud ani správní orgán nevyřádaly s tvrzením stěžovatele o nepřijatelnosti prostředků použitých policejními orgány vůči stěžovateli, lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů). Námítce však nemůže soud přisvědčit. Žalovaný dospěl k závěru, že proti popsaným zásahům policejních orgánů do náboženské svobody se mohl stěžovatel bránit u příslušných orgánů v zemi původu, což však neučinil (resp. nevyčkal vyřízení podané stížnosti). Pokud jde o incident se sáčkem sušených bylin, pak žalovaný uvedl, že stěžovatelem vylíčená interpretace incidentu nepřekročila rovinu domněnky, nezakládá se na stěžovatelově přímé zkušenosti a nebyla příčinou jakýchkoliv přímých následků. K žádnému obvinění stěžovatele ze strany policie nikdy nedošlo. Podobnou formu zloville ze strany jednotlivců (příslušníků policie), která pramení z jejich nízkých osobních kvalit,

nelze nikdy vyloučit (s. 5 - 6 rozhodnutí žalovaného). Krajský soud k tomu uvedl, že postup policie nelze považovat za adekvátní a zákonný, neměl však žádný vliv na jeho život, nevznikly mu v této souvislosti žádné problémy. Ve vztahu k incidentu s podstrčeným sáčkem bylin krajský soud uvedl, že neměl pro stěžovatele žádné následky, nevedl k jeho obvinění. Tímto jednáním mohlo dojít k překročení pravomocí příslušníka policie ve snaze obohatit se. Tento počín však nelze označit za akci podporovanou státními orgány, navíc stěžovatel měl možnost domáhat se nápravy u státních orgánů. Skutečnost, že snahy státu bojovat proti korupci nejsou vždy efektivní, neznamená, že stát podporuje či toleruje nezákonný postoj policistů (s. 7 rozsudku). Rozsudek krajského soudu ani rozhodnutí žalovaného proto nejsou nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se tvrzeními stěžovatele o užitých prostředcích nátlaku ze strany policejních orgánů zabývají a v nich vyslovený závěr řádně a dostatečně zdůvodňují [viz rozsudek ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003 - 52 (nepřezkoumatelnost soudních rozhodnutí), a ze dne 11. 8. 2004, čj. 5 A 48/2001 - 47 (nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí)].

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, neboť ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje odpověď na posuzované námitky; krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byla ustanovena pro řízení o kasační stížnosti advokátka JUDr. Eva Poláčková, která však soudu nedoložila, že by ve věci učinila byť jediný úkon právní služby. Ani ze soudního spisu není patrné, že by tomu bylo jinak. Nejvyšší správní soud jí proto náhradu za právní zastoupení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. března 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu